

Emne:***Desinfektion af øjenæg med Actomar K30 (jodofor)*****Baggrund:**

Formålet med at desinficere øjenæg er at forebygge risiko for spredning af sygdomme fra dambrugsmiljøet til næste generation. Øjenæg er modstandsdygtige overfor blandt andet jod-holdige desinfektionsmidler. Desinfektionsmidlet Actomar K30 er en jodofor med 1 % aktivt jod, der er virksom over for bakterier, svampe og virus.

I følge *bekendtgørelse 755 af 28. juli 2005 om bekæmpelse af visse smitsomme sygdomme hos fisk* § 15 gælder følgende regler: Øjenæg til afsætning skal inden forsendelsen til andre dambrug eller eksport desinficeres efter Fødevarestyrelsens anvisninger.

Desinfektion er en billig forsikring mod smittespredning.

Ikke alle virus, svampe og bakterier vil dog dræbes ved desinfektion idet det gennem eksperimentelle forsøg og ved praktisk erfaring har vist sig at bl.a. *Renibacterium salmoninarum* der forårsager BKD og IPN virus kan spredes vertikalt (fra moderfisk til æg) trods desinfektion ved at ligge beskyttet inde i æg. Desinfektion vil dog inaktivere langt hovedparten af de sygdomsfremkaldende organismer, der ligger på overfladen af æg og dermed nedsætte smittepresset også for IPN og BKD.

Se også orientering ang. desinfektion af ørredæg umiddelbart efter befrugtning nr. 6.4

Anvendelse:

- Proceduren anvendes på øjenæg, og bør foretages senest en uge før klækning (må ikke bruges under og efter klækning).
- Anvend altid rent vand. Jodophorer nedbrydes af organisk materiale og vil hurtigt miste effekt i beskidt vand.
- Tjek pH i desinfektionsopløsningen (6,5 – 7,5). Hvis pH er for lavt (<6.5) bliver behandlingen toksisk for æggene. Hvis pH er > 8 nedsættes effekten af behandlingen
- Husk at være opmærksom på en enstrengt arbejdsgang således at overførsel af bakterier, parasitter og virus via hænder, tøj og redskaber undgås (jf. afsnittet: Organisering af arbejdet).

Reagenser:

- Desinfektions middel: Actomar K30
- Rent vand.
- Evt. natriumbikarbonat (bagepulver). Vandet må ikke være for surt eller basisk. Hvis pH er under 6.5 eller ukendt kan tilsætte en teskefuld natriumbikarbonat (bagepulver) pr 10 liter vand for at sikre at pH holdes i det optimale område.

Udstyr:

- Kurve, baljer (f.eks. opvaskebaljer), bassiner eller skåle, gerne med låg.
- Evt. beholder til at fremstille fysiologisk saltopløsning.
- Engangsudstyr til omrøring. Eller plastik sleve der kan vaskes og desinficeres efterfølgende.
- Klækkebakker.

Udførsel:

- Desinfektionen skal foretages umiddelbart før æggene pakkes og transporteres ud af klækkeriet eller før de ilægges anlæggets eget kummehus.

Ansvarsfraskrivelse: Denne orientering er alene vejledende og beskriver kun generelle forhold. Anvendelse af orienteringen skal altid tilpasses forholdene i det konkrete tilfælde i overensstemmelse med en sagkyndig vurdering. Dansk Akvakultur er alene ansvarlig for det generelle indhold i orienteringen.

Orienteringen er en del af Master Management Projektet, der er finansieret af FIUF og Direktoratet for Fødevarerhverv

- Til desinfektion skal følgende præparation anvendes:
Jodofor Actomar K30.
Anvend i følge brugsanvisningen:
1 dl Actomar K30 pr 10 liter rent vand
- Alle æg skal være dækket af desinfektionsopløsningen under hele desinfektionsperioden.
- Desinfektionstid: 10-15 minutter.
- Den færdige jodopløsning kan bruges indtil farveomslag (dog max ½ dag).
- 10 liter jodopløsning kan anvendes til behandling af ca. 5-7 liter æg.

Organisering af arbejdet:

- Hele processen med rensning og desinfektion skal foretages i en ”produktionslinie” med passende afstand mellem hver opgave.
- Arbejdet skal udføres således at der er mindst mulig kontakt frem og tilbage mellem de forskellige trin i processen.
- Der skal være en tydelig fysisk opdeling mellem urent (før desinfektion) og rent område (efter desinfektion).
- Opdelingen skal være af en sådan karakter at den forhindrer person trafik og vandforurening m.v. mellem ren og uren afdeling.
- Det er optimalt at anvende forskelligt personale ved samtidig anvendelse af både ren og uren afdeling. Hvis personalet skal arbejde i begge afdelinger skal der være strikte forholdsregler inklusiv skift af arbejdstøj, fodtøj og håndvask i desinficerende sæbe.

Dato 1. december 2007

Niels Jørgen Olesen
seniorforsker, **Veterinærinstituttet, DTU**

Arbejdsside

Udarbejdelse

Forfatter: Niels Jørgen Olesen, Danmarks Fødevarerforskning?

Dato: 1. oktober 2006?

Baggrund: kursus i desinfektion den 2.oktober 2006

Kvalitetssikring

Ansvarlig: Niels Henrik Henriksen, Dansk Akvakultur

Dato:

Bemærkninger:

Referencer:

Report QLk2-CT-2002-01546 Fish Egg Trade: Pathogen survival outside the host, and susceptibility to disinfection. VESO, PB 8109 Dep., N-0032 Oslo, Norge. ISBN 82-91743-37-1